

Anexa nr. 3 la ordinul ministrului educației naționale nr. 5001 / 02.12.2014

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

**Programa școlară
pentru disciplina**

**RELIGIE
CULTUL ROMANO-CATOLIC DE LIMBA ROMÂNĂ
Clasele a III-a și a IV-a**

București, 2014

Notă de prezentare

Programa școlară pentru disciplina *Religie – cultul romano-catolic de limba română* reprezintă o ofertă curriculară pentru clasele a III-a și a IV-a din învățământul primar. Disciplina este prevăzută în planul-cadru de învățământ în aria curriculară *Om și societate*, având un buget de timp de 1 oră/săptămână, pe durata unui an școlar.

Programa disciplinei *Religie* este elaborată potrivit unui nou model de proiectare curriculară, centrat pe competențe. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul primar. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului. În același timp, programa școlară a fost elaborată în acord cu recomandările exprimate de documentele Bisericii Catolice referitoare la rolul educației creștine în școală: *Declarația despre educația creștină* (Vatican II); *Scrisoarea Apostolică Tertiomillennioadveniente* (Ioan Paul al II-lea); *Dimensione religiosa dell'educazione nella scuola cattolica*, *La scuola cattolica*, *Il laico testimone di fede nella scuola*, *Lettera circolare sull'insegnamento della religione nella scuola* (Congregația pentru Educația Catholică).

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte diverse.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei *Religie* jalonează achizițiile elevului pentru întreg ciclul primar.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora și se formează pe durata unui an școlar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse exemple de activități de învățare care valorifică experiența concretă a elevului și care integrează strategiile didactice adecvate unor contexte de învățare variate.

Conținuturile învățării se constituie din inventarul achizițiilor necesare elevului pentru dobândirea competențelor de bază. Astfel, acestea sunt grupate pe următoarele domenii: Dumnezeu revelat omului ca iubire milostivă; Răspunsul omului dat iubirii divine; Omul în mijlocul semenilor săi. De asemenea, la nivelul fiecărei clase, programele prezintă o ofertă curriculară dezvoltată în jurul unei teme majore: *Acțiunea lui Dumnezeu în viața omului și a Bisericii* (clasa a III-a); *Creștinul călăuzit de harul divin* (clasa a IV-a). Aceste teme susțin dezvoltarea competențelor specifice, precum și construirea situațiilor de învățare într-un mod flexibil și creativ, în raport cu particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor. Astfel, conținuturile învățării se subordonează atât domeniilor, cât și temelor majore.

Urmărind recomandările Conciliului Vatican II, profesorul de religie va expune, cu un limbaj adaptat elevilor săi, noțiunile de învățătură creștină. Dacă în clasele anterioare au fost prezentate elevilor primele noțiuni de învățătură creștină axate pe cristologie, în clasele a III-a și a IV-a programa școlară propune prezentarea acțiunii și a roadelor Duhului Sfânt. Aceste teme îi ajută pe elev să descopere Biserica, instituită și condusă de Isus Cristos, *Păstorul cel bun*, și animată de Duhul Sfânt, care o susține și o reînnoiește mereu.

Sugestiile metodologice includ strategii didactice, precum și elemente de evaluare continuă. Această programă școlară propune o ofertă flexibilă, care permite cadrului didactic să modifice, să completeze sau să înlocuiască activitățile de învățare. Prin aceasta se are în vedere realizarea unui demers didactic personalizat, care dă mai multă libertate profesorului și care asigură formarea competențelor prevăzute de programă, în contextul specific al fiecărei clase și al fiecărui elev. Educația religioasă la ultimele două clase ale ciclului primar presupune un sistem metodologic mai complex decât în clasele anterioare, care să permită diferențierea demersului didactic în funcție de nivelul achizițiilor elevilor, dar și de nevoia dezvoltării acestora.

Prezentă programă școlară are menirea să-i ajute pe elevi „să devină din zi în zi mai conștienți

de darul credinței pe care l-au primit” și „să învețe să-l adore pe Dumnezeu Tatăl, în Duh și adevăr” (cf. Conciliul Vatican II, GE 2), precum și să fie „deschiși la dialogul cu semenii”, să se formeze „în vederea scopului lor ultim și spre binele societății ai căror membri sunt și în care, la maturitate, vor avea îndatoriri de îndeplinit” (cf. Conciliul Vatican II, GE 1).

Pentru a asigura un cadru coerent al predării *Religiei* în școală, actuala programă propune unele elemente comune pentru toate cultele din România: lista competențelor generale și partea generală a sugestiilor metodologice. Competențele specifice, exemplele de activități de învățare și lista de conținuturilor este elaborată de către fiecare cult, permițând orientarea către teme relevante pentru fiecare dintre acestea.

Competențe generale

- 1. Aplicarea unor norme de comportament specific moralei religioase, în diferite contexte de viață**
- 2. Colaborarea cu copiii și cu adulții din mediul familiar, în acord cu valorile religioase**
- 3. Explorarea activă a unor elemente din viața de zi cu zi, din perspectiva propriei credințe**

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Aplicarea unor norme de comportament specific moralei religioase, în diferite contexte de viață

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>1.1. Descrierea comportamentului unor personaje biblice, prin raportare la exemple de viață cotidiană</p> <ul style="list-style-type: none"> - explicarea unor imagini și scene biblice - analiza, pe baza lecturii unui text biblic, a unor aspecte din viața lui Isus și a primelor comunități creștine, în relație cu diferite situații din viața proprie sau din viața Bisericii de astăzi - exerciții de definire a unor termeni de vocabular, întâlniți în cadrul temelor dezbătute, abordați din perspectivă generală și din perspectivă religioasă (chemare, convertire, sfințenie, Duhul Sfânt, Sfânta Fecioară Maria, Biserica, vameș, fariseu, înțelepciune, înțelegere, sfat, tărie, știință, evlavie, frica de Dumnezeu etc.) - dialoguri pe diferite teme: importanța învățării lui Isus Cristos pentru viața omului, chemarea la sfințenie, modalități de urmare a lui Cristos, Biserica - marea familie a creștinilor, Sfânta Fecioară - Mamă iubitoare, Prezența Duhului Sfânt în Biserică, Darurile Duhului Sfânt, Comunitatea umană bazată pe iubire - discuții despre anumite reprezentări biblice - vizionarea unor filme pe teme religioase (viața lui Isus, viața Sfintei Fecioare Maria, acțiunea Duhului Sfânt în Biserică etc.) - inițierea unor jocuri didactice care să valorifice experiențe ale copiilor, relevante din punct de vedere religios - analiza unor texte biblice, patristice sau de literatură contemporană, ilustrative pentru temele abordate 	<p>1.1. Analizarea comportamentului propriu sau al altor persoane în diferite situații, din perspectiva valorilor religioase</p> <ul style="list-style-type: none"> - dialoguri pe diverse teme: harul divin, bunătatea/răutatea, dreptatea/nedreptatea, prudența/imprudența, credința/necredința, virtutea/păcatul - exerciții de definire a unor termeni de vocabular religios (har, păcat, virtute, credință, speranță, dragoste, prudență, cumpătare, tărie, dreptate, bunătate, smerenie, altruism, generozitate etc...) - exerciții de identificare a unor texte reprezentative din Sfânta Scriptură, pe tema virtuților teologale și cardinale - analiza unor imagini semnificative din viațile sfinților sau din viața diferitelor comunități creștine, în care este evidențiată aplicarea anumitor virtuți - jocuri didactice care să valorifice experiențe ale copiilor, relevante din punct de vedere religios (manifestarea unor virtuți în viața lor: sinceritatea, blândețea, bunătatea, răbdarea etc.) - exerciții de argumentare a unui punct de vedere personal, în spiritul toleranței față de punctele de vedere ale altora
<p>1.2. Identificarea îndatoririlor omului credincios față de Dumnezeu și față de semenii, pe baza valorificării unor texte religioase sau/și a unor experiențe din viața cotidiană</p> <ul style="list-style-type: none"> - lectura și comentarea unor texte religioase relevante (biblice, patristice, de literatură creștină contemporană etc.) - vizionarea unor filme religioase (inspirate din cărțile biblice sau din viațile sfinților) 	<p>1.2. Descoperirea roadelor Duhului Sfânt în comportamentul diferitelor persoane</p> <ul style="list-style-type: none"> - comentarea unor fragmente literare, religioase sau laice, care să evidențieze rolul trăirii virtuților creștine - joc de rol sau mici dramatizări, din care să reiasă importanța roadelor Duhului Sfânt în diferite contexte de viață (la școală, acasă, pe stradă, în tramvai, la cinema, la spital, la piață etc.)

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<ul style="list-style-type: none"> - povestirea unor fapte din experiența proprie sau a altora, referitoare la relația cu Dumnezeu și cu aproapele - jocuri de rol, de tipul „Cum mă comport în situația...”, pe teme de etică creștină (ex.: libertatea omului de a alege între bine și rău; comportamentul omului față de semenii și față de restul creației; identificarea „aproapelui”; ascultarea față de Dumnezeu) - dialog despre importanța trăirii darurilor Duhului Sfânt în viața omului - exerciții de identificare a propriilor calități și defecte prin desene, scheme, activități în echipă, dialoguri, jocuri 	<ul style="list-style-type: none"> - relatarea unor experiențe din viața copiilor, în care aceștia au dat dovadă de caritate, de răbdare, de blândețe, de modestie - analiza, în cadrul unor activități pe grupe de elevi, a unor imagini (desene proprii, schițe, caricaturi, picturi etc.) care prezintă personaje negative, ce acționează în absența darurilor Duhului Sfânt - exerciții de analiză, din perspectiva creștină, a asemănarilor și a deosebirilor dintre normele de comportament în diferite contexte sociale; - conversația pe diferite teme de etică religioasă: „Cum pot face lumea mai bună”, „Prietenul adevărat”, „Cum recunosc prezența Duhului Sfânt în mine?”, „Sunt un exemplu pentru cei din jur?”, „Cum aș dori să se comporte alte persoane cu mine?”

2. Colaborarea cu copiii și cu adulții din mediul familiar, în acord cu valorile religioase

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>2.1. Explicarea unor noțiuni de vocabular referitoare la colaborarea umană</p> <ul style="list-style-type: none"> - explicarea unor termeni referitori la relațiile interumane, din anumite texte biblice (ex.: Lc. 1,39-45; Lc. 15,1-7; Lc. 15,11-31; Lc. 18,9-14; Cor. 1,10-17; Cor. 12, 12-26; Ef. 4,25-32; Ef. 5,21 – 6,9; Col.3,12-17) - exerciții de construire a unor enunțuri (propoziții, fraze, scurte compuneri) în care să fie utilizate noțiunile referitoare la colaborarea dintre oameni - jocuri de rol și jocuri didactice în care să fie utilizați termenii explicați <p>2.2. Descrierea unor tipuri de relații și atitudini sociale, pornind de la texte religioase sau de la situații concrete</p> <ul style="list-style-type: none"> - participarea la dialoguri, la nivelul clasei sau în cadrul grupurilor de elevi, pe diferite teme: „Ce atitudine am când cineva se mândrește?”, „Există vreo asemănare între convertirea sfântului Paul și viața mea de creștin?”, „Care sunt asemănările și deosebirile între Biserica primară și comunitățile creștine de astăzi?” - exerciții de identificare a unor elemente de diversitate, pornind de la realități din viața școlii și a comunității creștine (existența elevilor de diferite confesiuni în clasă, existența lăcașelor de cult pentru diferite confesiuni în aceeași localitate, existența mai multor etnii în cadrul aceluiași țări etc.) 	<p>2.1. Analizarea unor noțiuni de vocabular referitoare la colaborarea umană</p> <ul style="list-style-type: none"> - participarea la dialoguri pe diferite teme, la nivelul clasei sau pe grupuri de elevi, în care sunt utilizați termeni precum: prietenie, iertare, răbdare, prudență, credință, speranță, caritate - jocuri didactice, rezolvarea unor rebusuri în care copiii vor avea de descoperit numele unor virtuți sau ale unor vicii - exerciții referitoare la virtuțile creștine și la harurile Duhului Sfânt, prin utilizarea metodei cubului sau a ciorchinului <p>2.2. Caracterizarea diferitelor tipuri de relații umane, din perspectiva virtuților creștine</p> <ul style="list-style-type: none"> - caracterizarea unor personaje biblice, dintr-un fragment lecturat, care dau dovadă de un comportament virtuos, în comparație cu anumite personaje negative - conversația, la nivelul clasei sau a grupurilor de elevi, pe tema aspectelor care construiesc relații durabile între oameni (la nivelul familiei, al clasei, al școlii, al parohiei, la locul de muncă, în societate etc.) - studii de caz privind comportamentul uman în diferite situații de viață cotidiană (analizarea motivelor care au dus la o stare conflictuală, propuneri de soluții pentru ieșirea din starea conflictuală etc.)

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<ul style="list-style-type: none"> - <i>audierea unor cântece religioase în care se reflectă ideea de adevăr, respect, blândețe</i> - <i>elaborarea unor compuneri pentru evidențierea relațiilor din cadrul grupurilor de apartenență</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>elaborarea unor compuneri pe teme variate: „Împreună putem face lucruri minunate”, „Sunt fericit dacă pot să te ajut”, „Când te ajut, câștigăm amândoi”, „Prietenul la nevoie se cunoaște” etc., menite să diminueze spiritul de competiție negativă dintre elevi</i> - <i>elaborarea unor portofolii despre diferite relații și atitudini sociale (dreptate/nedreptate, colaborare/competiție, solidaritate, toleranță/intoleranță etc.)</i> - <i>exerciții de descriere a unor atitudini sociale reprobabile, analizate din perspectiva vocației omului la sfințenie</i> - <i>jocuri, pe grupuri de elevi, de descoperire a calităților morale ale semenilor</i> - <i>elaborarea unor proiecte pe teme interdisciplinare: Religie – Educație civică – Istorie – Literatură – Arte</i>
<p>2.3. Formularea unor reguli de comportament moral-creștin, în familie și în societate</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>relatarea unor situații privind respectarea sau nerespectarea anumitor reguli de comportament moral-creștin, pe baza lecturării unui text sau a vizionării unor imagini (secvențe de film, desene animate, power point, diapozitive, iconițe, fotografii, albume etc.)</i> - <i>jocuri de rol sau mici dramatizări ale unor secvențe biblice, cu scopul evidențierii unor tipuri de comportamente: „Convertirea lui Zaheu”, „Vameș sau fariseu?” „Cei doisprezece Apostoli”, „Convertirea Sfântului Paul”, „Prima comunitate creștină”, „Când am nevoie de Duhul înțelepciunii, al prudenței” etc., „Cum procedez în situația...?”; „Ce răspund eu atunci când cineva îmi spune să nu-mi fie frică de Dumnezeu...?” etc.</i> - <i>identificarea unor reguli de comportament creștin pentru diferite contexte de viață (școală, familie, biserică, stradă, natură, cimitir etc.), pe baza lecturării unui text biblic sau a vizionării unui film religios (activitate în echipă)</i> - <i>stabilirea, în cadrul activității în echipă, a unui cod de reguli interne în clasă, respectiv la ora de religie</i> - <i>dialog pe tema regulilor de comportament religios și de bune maniere</i> 	<p>2.3 Structurarea unui regulament bazat pe practicarea virtuților umane și teologale, în scopul bunei colaborări sociale</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>analizarea cauzelor care au dus la nerespectarea anumitor reguli de comportament moral, într-o situație dată: pe baza unui film vizionat, a unei audiții etc. (identificarea viciilor, clasificarea păcatului, rolul iertării etc.)</i> - <i>identificarea, cu ajutorul profesorului, a unor soluții de remediere a situațiilor conflictuale din variate situații de viață cotidiană</i> - <i>sintetizarea unei liste de virtuți necesare bunei colaborări între oameni</i> - <i>structurarea, pe baza lucrului în echipă, a unui cod de reguli moral-religioase pentru toți elevii clasei respective</i> - <i>dialog pe tema importanței fiecărui om în viața comunității de care aparține</i> - <i>studii de caz, pornind de la situații reale, din viața copiilor, sau imaginare, referitoare la respectarea sau încălcarea regulilor de comportament religios-moral</i>

3. Explorarea activă a unor elemente din viața de zi cu zi, din perspectiva propriei credințe

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>3.1. Identificarea diferitelor daruri ale Duhului Sfânt, în analiza atitudinilor și comportamentelor semenilor</p> <ul style="list-style-type: none"> - participarea la activități de diferite tipuri (cu caracter caritativ, cultural, sportiv, ecologic), împreună cu alți colegi de clasă, de școală, cu alți membri ai parohiei, ai familiei, în care fiecare participant să aibă sarcini precise de rezolvat, după aptitudinile și talentul propriu - jocuri de rol, în grupuri mici, de simularea diferitelor daruri ale Duhului Sfânt prezente în Biserică - exersarea unor responsabilități și sarcini de lucru, la nivelul clasei și al familiei - simularea unor responsabilități la nivel social, profesional (ex.: „Eu voi fi un medic bun”; „Eu voi fi un agronom harnic”; „Eu voi fi o învățătoare devotată”; „Eu voi fi o croitoreasă bună”; „Eu voi fi un mecanic priceput”; „Eu voi fi un judecător drept” etc.) <p>3.2. Analiza semnificației unor evenimente religioase din viața proprie sau a celorlalți, prin prisma credinței</p> <ul style="list-style-type: none"> - explicații și conversații referitoare la semnificația sărbătorii Rusaliilor și a primirii Sacramentului Mirului - conversație despre semnificația convertirii la viața de credință, pe baza lecturii unor texte biblice sau de literatură creștină - descrierea unor icoane care reprezintă imaginea Bunului Pastor și a oii rătăcite - realizarea unor desene cu scene din viața Mântuitorului, a Maicii Domnului sau a Sfântului Apostol Paul - povestirea după imagine (fotografie, icoană etc.) pe o temă dată - învățarea unor rugăciuni sau cântece adecvate anumitor sărbători, cu explicarea expresiilor și a termenilor religioși întâlniți - exerciții de selectare a elementelor moralizatoare dintr-un text biblic 	<p>3.1. Analizarea diferitelor roade ale Duhului Sfânt, manifestate prin atitudini și comportamente ale semenilor</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare a virtuților unei ființe dragi - exerciții de descoperire a calităților unei persoane incomode, de tipul: „El/Ea este iubit de Dumnezeu pentru că...” - jocuri de diferite tipuri (completarea unor rebusuri, mim etc.) pe tema calităților unui coleg, a unui prieten, a unei rude - participarea activă la Sfânta Liturghie, cu o intenție specifică: pentru pace sau pentru unirea creștinilor, pentru săraci, pentru sinistrați (cu formularea intențiilor de rugăciune pentru cei care au mai multă nevoie, oferirea darurilor cu intenții caritative, alegerea cântecelor adecvate etc.) <p>3.2. Analiza modului de manifestare a Duhului Sfânt în celebrările Bisericii</p> <ul style="list-style-type: none"> - lecturarea și comentarea fragmentului biblic referitor la trimiterea Duhului Sfânt (Fp.2,1-12) - conversații referitoare la prezența Duhului Sfânt în Biserică - realizarea unor desene pe tema manifestării Duhului Sfânt în Biserică, pornind de la lectura unui fragment biblic (ex.: Lc.3,21-22; Fp 2,1-4) - vizionarea unor înregistrări video (Sfânta Liturghie de Consacrare a Uleiurilor Sfinte, Sfânta Liturghie de hirotonire a preoților) - participarea la diferite celebrări liturgice (Sfânta Liturghie, Calea Crucii, celebrarea Botezului, administrarea Sf. Mir, celebrarea Tainei Căsătoriei, administrarea Sfântului Maslu) - analiza unor imagini relevante din viața copiilor sau a familiilor lor (fotografii de la Botez, de la Prima Sfântă Împărtășanie, de la Mir, fotografii de la sfințirea casei, a Bisericii etc.) - evidențierea unor elemente comune de celebrare liturgică la diferite confesiuni religioase, pe baza vizionării unor filme sau înregistrări video

Conținuturi

DOMENII	CLASA a III-a	CLASA a IV-a
	Ațiunea lui Dumnezeu în viața omului și a Bisericii	Creștinul călăuzit de harul divin
Dumnezeu revelat omului ca iubire milostivă	<p>Isus, învățătorul tuturor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Păstorul cel bun - Oaia regăsită - Vameșul și fariseul - Chemarea celor 12 apostoli - Întâlnirea lui Zaheu cu Isus - Vindecarea unui om paralizat <p>Duhul Sfânt, Mângâietorul</p> <ul style="list-style-type: none"> - Crediința în Duhul Sfânt - Reprezentări ale Duhului Sfânt în Biblie - Rolul Duhului Sfânt în viața lui Isus - Promisiunea <i>Duhului Mângâietor</i> - Coborârea Duhului Sfânt - Prezența neîncetată a Duhului Sfânt în Biserică 	<p>Harul Divin</p> <ul style="list-style-type: none"> - Chemarea omului la fericire - Fericirea creștină - Libertate și responsabilitate - Harul sfințitor - Harul lucrător - Păcatul și diversitatea sa
Răspunsul omului dat iubirii lui Dumnezeu	<p>Biserica, lucrare a Duhului Sfânt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sfânta Fecioară Maria, Mama Bisericii - Prima comunitate creștină - Apostolii în misiune - Convertirea Sfântului Paul - Sfântul Paul și comunitățile întemeiate de acesta 	<p>Virtuțile umane</p> <p>Virtuțile teologale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Virtutea Crediinței - Virtutea Speranței - Virtutea Iubirii <p>Virtuțile cardinale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Virtutea Prudenței - Virtutea Dreptății - Virtutea Tăriei - Virtutea Cumpătării

DOMENII	CLASA a III-a	CLASA a IV-a
Omul în mijlocul semenilor săi	Duhul Sfânt în viața mea <ul style="list-style-type: none"> - Duhul Înțelepciunii - Duhul Înțelegerii - Duhul Sfatului - Duhul Tăriei - Duhul Științei - Duhul Evlaviei - Duhul Fricii de Dumnezeu 	Trăirea virtuților creștine <ul style="list-style-type: none"> - Bunătatea - Smerenia - Răbdarea - Pacea - Blândețea - Bucuria - Altruismul - Sinceritatea - Hărnicia - Generozitatea - Modestia - Fidelitatea - Ascultarea

Lista elementelor de conținut este completată cu un ansamblu de elemente de tip predominant confesional (rugăciuni, texte biblice, cântări religioase și colinde), recomandate a fi abordate pe parcursul fiecărei clase. Acestea nu vor fi analizate ca unități de conținut de sine stătătoare, ci vor constitui modalități de exemplificare a temelor anterior menționate.

La clasa a III-a, propunem următoarea listă de elemente:

- audierea și / sau învățarea unor **texte biblice** scurte, ce pot fi corelate cu proverbe și zicători cu mesaj asemănător: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața.” (Ioan 14,6); „Trupul Meu este adevărată mâncare și sângele Meu, adevărată băutură.” (Ioan 6,55); „Sprijiniți pe cei neputincioși, fiți îndelung-răbdători față de toți. Luați seama să nu răsplătească cineva cuiva răul cu rău, ci totdeauna urmați cele bune unul față de altul și față de toți.” (I Tesaloniceni 5, 14-15); „Dumnezeu așa a iubit lumea, încât L-a dat pe Fiul Său, cel Unul-Născut, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică.” (Ioan 3,16);
- audierea și / sau învățarea unor **cântece religioase**;
- lecturarea unor **texte** biblice sau de literatură creștină, care reflectă evenimente din viața unor personaje biblice sau a unor sfinți.

La clasa a IV-a, propunem următoarea listă de elemente:

- audierea și/ sau învățarea unor **rugăciuni**;
- audierea și/ sau învățarea unor **texte biblice** scurte, ce pot fi corelate cu proverbe și zicători cu mesaj asemănător: „Să-L iubești pe Domnul Dumnezeu tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta și din tot cugetul tău, iar pe aproapele tău ca pe tine însuși.” (Luca 10,27); „Ascultă sfatul și primește învățătura, ca să fii înțelept toată viața.” (Prov. 19,20); „Pe toate căile tale, gândește-te la Domnul” (Prov. 3,6);
- audierea și/ sau învățarea unor **cântece religioase**;
- lectura unor **texte** ce exemplifică aspecte din viața unor sfinți: Sfântul Dominic Savio, Sfânta Tereza a Pruncului Isus, Sfântul Anton de Padova, Fericitul Anton Durcovici, Fericitul Vladimir Ghika etc.

Sugestii metodologice

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în aplicarea programei școlare pentru proiectarea și derularea la clasă a activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei *Religie*. Elevul va învăța, prin metode adecvate vârstei, ceea ce îi este necesar pentru dezvoltarea sa armonioasă la această etapă de vârstă și pentru a face față cu succes cerințelor școlare. La acest nivel de vârstă, cadrul didactic va urmări sistematic realizarea de conexiuni între toate disciplinele de studiu, creând contexte semnificative de învățare pentru viața reală.

Strategii didactice

Valorificarea valențelor formative ale disciplinei *Religie* promovează utilizarea de strategii didactice care accentuează construcția progresivă a cunoștințelor specifice, prin abordări flexibile și diferențiate ale conținuturilor învățării, în paralel cu formarea progresivă la elevi a capacității de autoevaluare a comportamentelor verbale și acționale, aplicabile în diferite contexte de viață din mediul apropiat al copilului.

Caracterul practic-aplicativ al disciplinei *Religie* solicită utilizarea, pentru segmentul de vârstă căruia ne adresăm, a unui cadru metodologic variat, care îmbină metodele tradiționale cu cele moderne, astfel încât acestea să devină căi pentru dezvoltarea capacității de comunicare a elevilor, pentru crearea unui cadru educațional bazat pe moralitate și religiozitate, prin care să fie sprijinită formarea de conduite precum încrederea, respectul pentru diferență, atitudinea pozitivă față de sine și față de alții, care să ajute la interiorizarea valorilor și a normelor moral-religioase.

Metodele de predare-învățare recomandate în activitățile didactice la disciplina *Religie* vizează cu precădere:

- observarea și învățarea prin descoperire, pornind de la seturi de imagini din diferite categorii (icoane, ilustrații cu conținut moral, fotografii care reflectă aspecte din viața religioasă proprie și a familiei, imagini ce fac referire la acțiuni și elemente liturgice etc.);
- studiul de caz, pentru analizarea unor situații reale sau imaginare, pornind de la experiențele de învățare și de viață ale elevilor;
- lectura textului biblic, pentru a facilita dezvoltarea vocabularului cu termeni din domeniul religios și pentru a le susține interesul față de aprofundarea mesajului textului revelat;
- conversația, pentru identificarea, împreună cu elevii, a modalităților de aplicare în viața reală a diferitelor valori religioase, pentru evidențierea trăsăturilor morale ale personajelor biblice sau ale personajelor din diferite povestiri cu conținut moral etc.
- învățarea problematizată, prin implicarea elevilor în rezolvarea unor situații-problemă simple, pornind de la prezentarea unor aspecte și evenimente cu valențe morale;
- jocul de rol cu diferite teme și dramatizarea, pentru identificarea unor aspecte specifice domeniului religios, pentru analiza și evaluarea critică a unor situații din diferite grupuri de apartenență sau pentru exersarea unor practici cu caracter moral-religios;
- învățarea bazată de proiect, metodă ce își propune implicarea elevilor în activități de grup, în vederea realizării de investigații pe o temă propusă de profesor, urmată de prezentarea produsului obținut într-un text, dosar tematic, expoziție etc.

Aplicarea metodelor anterior descrise presupune utilizarea unor mijloace de învățământ variate, în special a celor cu caracter intuitiv și ilustrativ, oferind contexte de alternare a diferitelor forme de organizare a activității (individuală, în grupuri mici, frontal), de realizare a unor activități religioase specifice (audierea unor povestiri, rugăciuni, texte și cântări religioase, colinde etc.), de implicare a elevilor în diferite activități extrașcolare, care completează și îmbogățesc demersurile didactice desfășurate prin ora de religie. În acest sens, se recomandă ca profesorul de religie să utilizeze mijloace didactice adecvate: planșe ilustrative, softuri educaționale, CD-uri și DVD-uri cu filmulețe, prezentări educative cu ajutorul noilor tehnologii, adaptate conținuturilor propuse; culegeri de texte literare în versuri și proză, cântece necesare ca suport pentru serbări și lecții curente.

Contexte și medii de învățare

Ora de *Religie* nu înseamnă numai activitatea obișnuită a profesorului cu elevii în sala de clasă. Prin specificul ei, educația religioasă permite organizarea unor contexte variate de învățare, care să-i motiveze pe elevi pentru participarea activă și să le susțină interesul pentru domeniul religiei.

Așadar, cum și unde anume se pot organiza activitățile de învățare la disciplina *Religie*?

- Învățăm în sala de clasă! În sălile de clasă, profesorul poate organiza diferite activități de predare-învățare cu elevii: lecții obișnuite de prezentare de noi teme, întâlniri cu personalități relevante pentru domeniul religiei, discuții pe teme religioase cu părinți sau cu alți membri ai

comunității etc.

- Mergem la bibliotecă! Profesorul de religie, împreună cu elevii, poate organiza activitatea la biblioteca școlii sau la altă bibliotecă din comunitate. În aceste contexte de învățare, elevii pot fi încurajați și susținuți să se familiarizeze cu spațiul bibliotecii, să observe cum se caută o carte, să participe la întâlniri cu diferite personalități.
- Vizităm biserica! Biserica este un spațiu cu înalte valențe educative pentru ora de religie. Profesorul poate organiza cu elevii vizite la biserică în diferite ocazii și scopuri: pentru participarea și observarea anumitor slujbe bisericești, pentru discuții cu preotul pe teme religioase sau pentru a organiza în comun diferite evenimente importante pentru comunitate ori activități de întraajutorare a membrilor acesteia.
- Leșim în alte spații din afara școlii! Profesorul de religie și elevii pot derula activități de învățare și în contexte extrașcolare precum: mersul la cinematograful pentru vizionarea unor filme pe teme religioase relevante din perspectiva acestei materii de studiu, vizitarea unor muzee, plimbarea pe stradă/ prin parc pentru observarea comportamentelor oamenilor și analiza acestora din perspectiva moralei religioase.
- Mergem în excursii tematice la mănăstiri sau alte lăcașuri de cult! Profesorul de religie poate organiza excursii cu elevii, pe un traseu care să cuprindă o serie de mănăstiri sau alte așezăminte religioase cu o anumită semnificație pentru comunitatea sau regiunea respectivă. În acest context, se pot organiza discuții cu specialiștii din muzeele mănăstirilor, se pot iniția dialoguri cu unii duhovnici, se observă sau se descriu spațiile sau obiectele cu caracter sacru.
- Căutăm pe Internet informații și imagini cu caracter religios! În afară de faptul că unele lecții sau teme pot utiliza platforme educaționale, profesorul poate să descopere pe Internet, împreună cu elevii, informații relevante despre specificul vieții religioase din spațiul proxim sau din alte arealuri geografice și culturale, poate urmări secvențe muzicale, filmice, liturgice ce sunt corelate cu temele planificate.

Aspecte privind evaluarea

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului de învățământ. Se recomandă cu prioritate metode moderne de evaluare precum: observarea sistematică a comportamentului elevilor, centrarea pe progresul personal, autoevaluarea, realizarea unor proiecte care să valorifice achizițiile copiilor și să stimuleze în același timp dezvoltarea de valori și atitudini, în contexte firești, sincretice, adaptate vârstei. Este recomandabil ca evaluarea să se realizeze prin raportare la standarde generale și nu la nivelul clasei. De asemenea, evaluarea orientează cadrul didactic în reglarea strategiilor de predare, pentru o mai bună adecvare la particularitățile individuale și de vârstă ale elevilor.

Procesul de evaluare va pune accent pe recunoașterea experiențelor de învățare și a competențelor dobândite de către copii în contexte nonformale sau informale. Evoluția copilului va fi înregistrată și discutată cu părinții. În întreaga activitate de învățare și evaluare va fi urmărit, încurajat și valorizat progresul fiecărui copil în parte.

Grupul de lucru

Rodica Elena Miron	Colegiul Teologic Romano-Catolic „Sfântul Iosif” București
Riba Ioan	Colegiul Teologic Romano-Catolic „Sfântul Iosif” București
Cojan Loredana	Colegiul Național „Vasile Alecsandri” Bacău
Apostu Violeta	Liceul Teologic „Fericitul Ieremia” Onești